

Вищий навчальний заклад «НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ»

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Юридична психологія

ОП «ПРАВО»

Шифр за ОП	Назва	Тип	Рівень вищої освіти	Період вивчення		Кількість кредитів	Вид підсумкового контролю
				Рік, коли пропонується вивчення	Семестр		
ВНД-6	Юридична психологія	Вибіркова навчальна дисципліна	Перший (бакалаврський)	2	3	3	Диференційований залік

Мова навчання: українська.

Форми здобуття освіти: очна, заочна.

Види навчальних занять: лекції, семінарські заняття, консультація.

Методи навчання: словесні та пояснювально-демонстраційні; метод проблемного викладання; практичні методи; кейс-метод; метод аналізу психологічних та професійних ситуацій; метод моделювання професійної комунікації та юридично значущих ситуацій; дослідницькі методи; інтерактивні методи; використання інформаційно-комунікаційних технологій відповідно до видів навчальних занять. Обговорення проблемних питань, дискусії, аналіз психологічних аспектів юридичної діяльності та професійних рішень. Практичні вправи, аналіз кейсів, моделювання професійних ситуацій, тренінгові заняття, творчі та аналітичні завдання за тематикою дисципліни.

Оцінювання: поточне, підсумкове.

Мета викладання навчальної дисципліни: формування у здобувачів вищої освіти системи знань про психологічні закономірності взаємодії людини і права, психологічні особливості правомірної та протиправної поведінки, психологічні аспекти юридичної діяльності та функціонування правової системи, а також розвиток практичних умінь і навичок застосування психологічних знань у сфері правозастосування, правоохоронної діяльності, судочинства та професійної юридичної комунікації.

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК01	Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
ЗК02	Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
ЗК03	Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
ЗК07	Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
ЗК09	Здатність працювати в команді.
ЗК13	Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

Спеціальні (фахові) компетентності (СК):

СК03	Цінування та повага до гідності людини як найвищої соціальної цінності, розуміння її правової природи.
СК10	Здатність використовувати різноманітні інформаційні джерела для повного та всебічного встановлення певних обставин.
СК13	Здатність до критичного та системного аналізу правових явищ.

Програмні результати навчання (ПРН):

ПРН03	Проводити збір і інтегрований аналіз матеріалів з різних джерел.
ПРН07	Складати та узгоджувати план власного прикладного дослідження і самостійно збирати матеріали за визначеними джерелами.
ПРН11	Мати базові навички риторики.
ПРН12	Доносити до респондента матеріал з певної правової проблематики доступно і зрозуміло.
ПРН17	Працювати в команді, забезпечуючи виконання завдань команди.

Засоби діагностики успішності навчання: усне опитування та участь у дискусіях на семінарських заняттях; тестування; виконання практичних і кейсових завдань (аналіз психологічних і професійних ситуацій у юридичній сфері); оцінювання індивідуальних завдань; моделювання професійної комунікації та юридично значущих ситуацій; підготовка аналітичних і практичних робіт; оцінювання участі у тренінгових вправах та групових формах роботи; питання для поточного та підсумкового контролю; оцінювання результатів неформальної освіти в порядку, визначеному Положенням про порядок визнання результатів навчання, набутих у неформальній/інформальній освіті; підсумковий контроль у формі диференційованого заліку, що передбачає комплексну перевірку рівня досягнення програмних результатів навчання.

Зміст навчальної дисципліни:

Тема 1. Предмет та основні методологічні основи юридичної психології

Поняття про предмет та етапи розвитку юридичної психології. Методологічні основи юридичної психології: основні категорії, принципи, завдання. Структура сучасної юридичної психології.

Тема 2. Класифікація методів юридичної психології

Класифікація методів дослідження юридичної психології за метою та засобами дослідження. Специфіка застосування методів психології у юридичній практиці (особливості використання нетрадиційних методів розкриття злочинів, у тому числі розшукового гіпнозу, поліграфа, ясновидіння, біолокації, графології; способах психологічного забезпечення спеціальних операцій в ситуаціях захоплення заручників і ін.).

Тема 3. Правова психологія та правова соціалізація особистості

Сутність психології соціалізації особистості. Правова соціалізація особистості. Психологія правосвідомості особистості. Признаки правової поведінки. Компоненти правової поведінки (норми права, норми моралі, норми групи). Дефекти правової соціалізації. Соціальні відхилення правової соціалізації в сім'ї, в школі, неформальної групи підлітків.

Тема 4. Кримінальна психологія

Поняття, структура і особливості поведінки особистості злочинця. Сучасна класифікація типів злочинців. Психологічна діагностика особистості злочинця. Поняття про психологічний портрет злочинця і методика його складання. Види психологічних портретів злочинця (пошуковий, доказовий, профілактичний, пенітенціарний і постпенітенціарний). Результати наших експериментальних досліджень відносно ранжування злочинців за скоєні ними злочини на сучасному етапі.

Тема 5. Психологічна оцінка злочинних груп

Поняття і типи злочинних груп. Психологічні особливості злочинних груп. Конфлікти у злочинних групах. Кримінальна субкультура, «злочинські» правила поведінки, накази і закони. «Злочинський» жаргон і кримінальний жест. Клички. Проблеми неповнолітніх злочинців у юридичній психології. Психологічні основи процесуальної і не процесуальної діяльності.

Тема 6. Судова психологія

Психологічні особливості цивільних судових процесів. Психологічні особливості кримінальних судових процесів. Психологія юридичної праці судді, прокурора, адвоката. Професіограми і психограми, порядок їх складання. Протипоказання до заняття кандидатом посади працівника правоохоронних органів.

Тема 7. Судово-психологічна експертиза

Сутність і психологічні основи призначення. Методологічні основи судово-психологічної експертизи і межі її компетентності. Цілі і завдання судово-психологічної експертизи. Основні питання, що вирішуються експертом психологом. Експертиза емоційних станів. Експертиза змінених форм свідомості. Експертиза по видах злочинів. Загальні принципи методики судово-психологічної експертизи. Підготовка, призначення, використання судово-психологічної експертизи. Характеристика видів судово-психологічної експертизи.

Тема 8. Пенітенціарна психологія

Місце пенітенціарної психології в системі психологічних і юридичних знань. Предмет і завдання пенітенціарної психології. Основні категорії і принципи пенітенціарної психології. Методи дослідження особистості і середовища засуджених. Програма вивчення особистості засудженого. Соціально-психологічна характеристика середовища засуджених. Психологія особистості вихователя засуджених, а також колективу співробітників пенітенціарних установ. Сучасні експериментальні дослідження пенітенціарної психології в Україні.

Неформальна освіта (онлайн-курси та платформи)

У межах самостійної роботи здобувачам рекомендується проходження онлайн-курсів на міжнародних освітніх платформах з метою розширення професійних компетентностей.

Рекомендовані платформи:

- Alison (Criminal Psychology: Confession and Interrogation: <https://alison.com/course/criminal-psychology-confession-and-interrogation>; Basic Theory and Concepts of Forensic Psychology: <https://alison.com/course/basic-theory-and-concepts-of-forensic-psychology>; Understanding Criminal Psychology: <https://alison.com/course/understanding-criminal-psychology>);

- Prometheus (Психологія стресу та способи боротьби з ним: <https://prometheus.org.ua/prometheus-free/psychology-of-stress/>; Цифрова безпека на персональному рівні: <https://prometheus.org.ua/prometheus-free/personal-digital-security/>; CS50: Вступ до кібербезпеки: <https://prometheus.org.ua/prometheus-free/cs50-cybersecurity/>);

- Coursera (Psychology of Disorders Related to Trauma, Anxiety, & Stress: <https://www.coursera.org/specializations/psychology-of-disorders-related-to-trauma-anxiety-and-stress>; Introduction to Psychology: <https://www.coursera.org/learn/introduction-psych>; Introduction to Abnormal Psychology: <https://www.coursera.org/specializations/abnormal-psychology>).

Опрацювання зазначених онлайн-курсів не є обов'язковим і здійснюється за власною ініціативою здобувача як форма неформальної освіти. Так само не є обов'язковими саме ці курси та можуть бути пройдені інші тематичні курси, тренінги тощо.

Порядок зарахування результатів неформальної освіти:

Результати проходження онлайн-курсів можуть бути зараховані як складова самостійної роботи за зверненням здобувача в порядку, визначеному Положенням про порядок визнання результатів навчання набутих у неформальній/інформальній освіті (<https://nam.kyiv.ua/files/pdf/polozhennia-pro-neformalnu-ta-informalnu-osvitu.pdf>).

Максимальна кількість балів – до 10 балів у межах самостійної роботи.

Методи навчання на лекціях: словесні (лекція, пояснення); пояснювально-демонстраційні (презентації, ілюстрації, демонстрації); метод проблемного викладання; методи візуалізації (схеми, психологічні моделі, таблиці, фото- та відеоматеріали); інтерактивні методи; використання інформаційно-комунікаційних технологій (мультимедійні, дистанційні, веб-орієнтовані засоби навчання)

Методи навчання на семінарських заняттях: словесні (дискусія, співбесіда, дебати); пояснювально-демонстраційні; практичні (виконання практичних завдань і вправ); кейс-метод (аналіз психологічних і професійних ситуацій у юридичній сфері); моделювання професійної комунікації та юридично значущих ситуацій; тренінгові методи; пошуковий і дослідницький методи; інтерактивні методи (робота в групах, обговорення, полеміка); використання інформаційно-комунікаційних технологій.

Методи оцінювання: усне та письмове опитування; тестування; виконання практичних і кейсових завдань; оцінювання участі у дискусіях, тренінгових вправах та моделюванні професійних ситуацій; перевірка індивідуальних, практичних і аналітичних завдань; контрольна робота (для заочної форми здобуття освіти); самостійна робота; результати неформальної освіти (онлайн-курси та освітні платформи) тощо; для підсумкового контролю – підсумкове оцінювання у формі тестування та/або письмової роботи з практичними завданнями.

Засоби діагностики результатів навчання. Поточний контроль може передбачати застосування широкого спектру форм та методів оцінювання знань, що проводиться за кожною темою. Підсумковий контроль передбачає проведення диференційованого заліку.

Порядок оцінювання результатів навчання:

Оцінювання здійснюється за 100 бальною шкалою.

Поточний контроль та самостійна робота = 60 балів.

Підсумковий контроль = 40 балів.

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти

Для денної форми здобуття освіти

Поточний контроль та самостійна робота – 60									Підсумковий контроль	Сума
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	Самостійна робота		
6 балів	7 балів	7 балів	6 балів	6 балів	6 балів	6 балів	6 балів	10 балів	40 балів	100 балів

Для заочної форми здобуття освіти

Поточний контроль та самостійна робота – 60		Підсумковий контроль	Сума
Контрольна робота	Самостійна робота		
50 балів	10 балів	40 балів	100 балів

Рекомендована література:

1. Бедь В.В. Юридична психологія: навчальний посібник. Київ: Каравела, 2021. 226 с. URL: https://law.sspu.edu.ua/files/documents/books/library/38/bed_viktor_yuridichna_psihologiya.pdf
2. Бочелюк В.Й. Юридична психологія: навч. посіб. Київ: Центр учбової літератури, 2022. 336 с.
3. Веселовська Н.О., Павлов В.О. Психологія мистецтва переконання: логіка, риторика та деонтологія в дії. Академічні візії. 2025. Вип. 44. URL: <https://academyvision.org/index.php/av/article/view/1955>
4. Демиденко Н.М. Юридична психологія: навч. посіб. Суми: Сум. філ. ХНУВС, 2025. 186 с. URL: <https://dspace.univd.edu.ua/server/api/core/bitstreams/7f944681-ad33-4d00-81c4-3fc4d805c5b8/content>
5. Євдокімова О.О. Історія психології: навч. посіб. Вид. 2-ге, допов. Харків: ХНУВС, 2020. 320 с. URL: <https://dspace.univd.edu.ua/server/api/core/bitstreams/27c52064-1466-4bae-9dc0-a5aede17e6c4/content>

6. Жукова О.А., Павлов В.О., Лукіяничук А.М., Яковліва О.П. Психолого-педагогічний аналіз кліпового мислення як феномена сучасності. Академічні візії. 2023. Вип. 17. <https://doi.org/10.5281/zenodo.7719192>
7. Кацавець Р. С. Юридична психологія: навчальний посібник. Київ: Алерта, 2023. 294 с.
8. Оксютович М.О., Коширець В.В., Мудрик А.Б. Юридична психологія: навчальний посібник. Житомир: Житомирська політехніка, 2024. 161 с. URL: <https://eztuir.ztu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/8449/Посібник%20Юридична%20психологія.pdf?sequence=1&isAllowed=y>
9. Павлов В.О. Вплив психологічних факторів на процес надання правової допомоги : аналіз професійної етики. Міждисциплінарні виклики в сучасній науці: інновації та співпраця: міжнар. наук. конф. (Лодзь, Польща, 15 вересня 2023 р.). С. 276-279. <https://futura-publiishing.com/wp-content/uploads/2023/10/Multidisciplinary-challenges-in-contemporary-science-innovations-and-collaboration-Poland.pdf>
10. Павлов В.О. Психологічні передумови формування адекватної поведінки малолітніх злочинців. Національна безпека у фокусі викликів глобалізаційних процесів в економіці: матер. XIX Міжнар. наук. Інтернет-конф. (м. Київ – м. Kosice, 22-23 лютого 2024 р.). Київ: Нац. акад. упр., 2024. С. 72-75.
11. Павлов В.О. Сутність та особливості вчинення злочинів у стані сильного душевного хвилювання. Академічні візії. 2023. Вип. 18. <https://zenodo.org/records/7719356>
12. Павлов В.О. Феномен резильєнтності як фактор посттравматичного розладу. Часопис Київського університету права. 2024. № 1. С. 27-32. <https://doi.org/10.36695/2219-5521.1.2024.04>
13. Шепітько В.Ю., Коновалова В.О. Юридична психологія: підручник. 4-те вид., перероб. і допов. Харків: Право, 2025. 280 с.

Викладач: Павлов Володимир Олександрович, викладач кафедри соціально-гуманітарних наук.

Гарант освітньої програми:

Козакова Ірина Віталіївна

кандидат юридичних наук, доцент

